

[2024-50-RE](#)

Causa 2024-50-RE

(Janer Moreno c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 335-2024. Recurs d'empara

Aute del 18 d'octubre del 2024

BOPA núm. 119, del 30 d'octubre del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 25 de juliol del 2024, per la representació processal del Sr. Guillem Janer Moreno, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 20 de juny del 2023 i del 10 de gener del 2024, ambdós dictats per la Secció Civil 4 de la Batllia, i, contra els autes del 22 d'abril del 2024 i del 8 de juliol del mateix any, ambdós dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, i, en concret, del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que declari que el procediment adequat per evacuar la demanda del recurrent és el procediment civil de jurisdicció voluntària, que el pronunciament es faci només pel que respecta la petició subsidiària de la demanda i que declari que el Ministeri Fiscal no ha d'intervenir en aquest procediment, ni en el marc d'un eventual procediment civil ordinari;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 15 de febrer del 2023, el Sr. Guillem Janer Moreno, actuant en nom propi, va presentar una demanda de jurisdicció voluntària en què sol·licitava l'alliberament per ineficàcia de la càrrega o del gravamen de prohibició de vendre, d'hipotecar, d'alienar i d'arrendar per períodes superiors a tres anys els béns indicats en l'herència establerta en la clàusula sisena del testament del 10 de juliol del 2002 atorgat pel seu oncle-avi a favor seu, el qual va ser acceptat el 16 de setembre del 2016; de manera subsidiària sol·licitava, en cas que la clàusula esmentada es considerés vàlida, poder disposar d'uns béns concrets per concórrer una justa causa, d'acord amb l'article 224.2 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort.

1.2. El 20 de juny del 2023, la Secció Civil 4 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual declarava d'ofici la seva manca de competència objectiva per conèixer de la demanda de jurisdicció voluntària i arxivava aquest procediment, indicant que es podia presentar un recurs de reposició.

1.3. El Sr. Guillem Janer Moreno va presentar un escrit en què sol·licitava una rectificació i un aclariment, i, el 10 de gener del 2024, la Secció Civil 4 de la Batllia va dictar un aute en què rectificava el peu de la seva resolució anterior respecte al recurs, indicant que es podia presentar un recurs d'apel·lació i no de reposició, i en què precisava que declarava la seva incompetència per resoldre també la petició subsidiària de l'escrit de demanda, sense perjudici que la mateixa pogués ser evacuada per mitjà del procediment ordinari, el coneixement del qual havia d'atribuir-se a la Secció General de la Batllia a través d'un procés judicial contenciós ordinari.

1.4. El Sr. Guillem Janer Moreno va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 22 d'abril del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava aquest recurs d'apel·lació i que confirmava íntegrament la resolució apel·lada.

1.5. El recurrent va presentar un recurs d'aclariment davant la Sala Civil en què sol·licitava que se li especificués si els legataris i l'hereva fiduciària havien de ser parts demandades en el procediment i que es concretés de quina manera aquestes persones podrien veure's afectades per la seva petició.

1.6. El 8 de juliol del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què no acollia la pretensió del demandant, ja que no li corresponia fer cap assessorament legal i recordava que les parts tenien el dret de fer les manifestacions que consideressin oportunes. També recordava que la discussió dels pronunciaments que conté una resolució judicial no entra dins l'estret marge d'un aclariment i, per aquest motiu, desestimava la seva petició.

1.7. El 25 de juliol del 2024, la representació processal del Sr. Guillem Janer Moreno va interposar un recurs d'empara contra els autes del 20 de juny del 2023 i del 10 de gener del 2024, ambdós dictats per la Secció Civil 4 de la Batllia, i, contra els autes del 22 d'abril del 2024 i del 8 de juliol del mateix any, ambdós dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent considera que la motivació de les resolucions objecte de recurs no està fonamentada en Dret, és il·lògica, absurda i arbitrària, ja que, segons el seu parer, no existeix cap persona susceptible d'oposar-se a la seva petició de declarar ineficaces les prohibicions de disposar establertes en la clàusula sisena del testament, i, per consegüent, el procediment de jurisdicció voluntària seria la via processal pertinent en aquest cas.

- Presenta aquest mateix raonament respecte de la petició subsidiària fonamentada en l'article 224.2 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort. A més, argumenta que un procés judicial contenciós ordinari no permetria donar una resposta a la urgència eventual que podria representar "*una justa causa*" en el sentit establert en l'article esmentat, circumstància que, segons la seva opinió, denota l'absurditat de la decisió de la Sala Civil.

- Altrament, manifesta que la Sala Civil no s'ha pronunciat respecte de la seva petició sobre la participació eventual del Ministeri Fiscal en el procediment ordinari, ja que la Sala Civil considera que no l'han "*d'il·lustrar*" sobre aquesta qüestió, manifestació que el recurrent considera arbitrària.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que declari que el procediment adequat per evacuar la seva demanda és el procediment civil de jurisdicció voluntària, que el pronunciament es faci només pel que respecta la petició subsidiària de la demanda i que declari que el Ministeri Fiscal no ha d'intervenir en aquest procediment, ni en el marc d'un eventual procediment civil ordinari.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que la qüestió que cal resoldre és la de saber si la demanda de jurisdicció voluntària és la via processal adient per demanar la declaració d'ineficàcia i de nul·litat de la clàusula d'un testament.

- Aquesta clàusula disposa textualment "*Sisena.- Si la meva germana Maria em premorís o de qualsevol altra forma no em pogués arribar a heretar la substitueixo vulgarment pel seu net i nebot meu Guillem Janer Moreno que (...) 1a.- no podrà vendre ni hipotecar ni de cap altra forma alienar els béns procedents de la meva herència. Tampoc els podran arrendar per períodes superior a tres anys. 2a.- Haurà de pagar el llegat disposat en la clàusula tercera. 3a Podrà prendre possessió directament dels béns heretats, tan de la casa que jo habito (...) com de la resta de béns de la herència, sense cap mena d'autorització judicial (...)*".

- Més endavant la clàusula vuitena afegeix "*Els béns mobles i immobles heretats per la meva germana (...) quedaran gravats amb un fideïcomís consistent en què, a la seva mort, els hauran de transmetre íntegrament al meu nebot Guillem Janer Moreno, sempre que sigui persona de bé i de consciència i que tingui respecte per la vida de família, el qual quedarà també afectat per la prohibició de vendre, hipotecar o de cap altra forma alienar els béns procedents de la meva herència i tampoc els podrà arrendar per períodes de tres anys, limitacions que vull que estiguin vigents fins a la tercera generació exclosa la meva*".

- La Sala Civil exposa que el recurrent considera que la jurisdicció voluntària és el procediment adient, perquè no hi hauria altres persones afectades o interessades que ell mateix en la nul·litat de la prohibició de disposar d'aquests béns.

- No obstant això, després de citar la seva jurisprudència en la matèria, fonamentada en el Codi de Successions, la Sala Civil considera que cal donar entrada tant a l'hereva fiduciària, com als legataris en un procediment declaratiu, per tal que corroborin que no tenen cap interès, o per contra que volen desmentir-ho.

- Conclou que es tracta d'una qüestió d'ordre públic i que la decisió de la Batllia ha estat plenament encertada en plantejar-la i en resoldre-la de la manera en què la va resoldre, fonamentant-se en els articles 430 i 431 del Codi de procediment civil que deriven en la incompetència del tribunal en el marc d'una jurisdicció voluntària, ja que per anul·lar una prohibició de disposar l'oposició de tercers no es pot excloure a priori.

- La Sala Civil declara que la manca de competència afecta tant a la petició principal, com a la petició subsidiària.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. L'aplicació de les normes, així com la seva interpretació, corresponen, en principi, a les jurisdiccions ordinàries, tret que aquesta aplicació i interpretació duguin a resolucions que no estiguin motivades o que siguin absurdes, no raonables o arbitràries o que infringeixin els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, tant la Sala Civil com la Batllia s'han fonamentat en l'àmbit d'aplicació de la jurisdicció voluntària prevista per la llei, la qual exclou els assumptes en què terceres persones es poden veure implicades.

3.4. Pel que fa a la demanda principal del recurrent, és a dir, que es declaraessin ineficaces les prohibicions de disposar per causa de la nul·litat parcial de la clàusula sisena del testament, així com pel que fa a la demanda subsidiària, és a dir, poder disposar d'uns béns concrets per tal com concorria una justa causa, no es pot considerar que sigui absurd o il·lògic assegurar-se, mitjançant un procés judicial contenciós ordinari, amb totes les garanties que qualsevol persona susceptible de veure's afectada sigui informada.

3.5. El recurrent afirma que no hi ha cap persona potencialment afectada o interessada, no obstant això, la Sala Civil considera que aquesta declaració no és suficient, però aquesta interpretació, la qual té per objectiu la protecció del dret de terceres persones, constitueix una precaució raonable i lògica.

3.6. Pel que fa a les peticions d'aclariment presentades pel recurrent, cal assenyalar que les resolucions que hi donen resposta no poden ser objecte d'un recurs d'empara. La Sala Civil exposa clarament en el seu aute que les qüestions plantejades pel recurrent excedeixen l'àmbit de l'aclariment, precisant que no correspon a la Sala fer un assessorament legal, ni indicar quins són els tercers que podran fer manifestacions respecte de la seva pretensió.

3.7. En conclusió, contràriament a allò que pretén el recurrent, les resolucions impugnades estan fonamentades en Dret i el raonament que se'n deriva és lògic, raonable i està desproveït d'arbitrarietat.

3.8. A més, i això d'ençà la primera instància, la via processal que s'ha de seguir va ser clarament indicada al recurrent, el qual no pot al·legar la impossibilitat d'obtenir una decisió sobre el fons de la seva demanda.

3.9. Per consegüent, cal concloure que les decisions impugnades no vulneren els drets constitucionals adduïts pel recurrent, i, per tant, el seu recurs d'empara està mancat d'arguments constitucionals i esdevé inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-50-RE interposat per la representació processal del Sr. Guillem Janer Moreno contra els autes del 20 de juny del 2023 i del 10 de gener del 2024, ambdós dictats per la Secció Civil 4 de la Batllia, i, contra els autes del 22 d'abril del 2024 i del 8 de juliol del mateix any, ambdós dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 d'octubre del 2024.

Joan Manel Abril Campoy

President

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet

